

DVOJINŠTANČNOSŤ ROZHODOVANIA O VÄZBE

Dvojinštančnosť pri rozhodovaní o väzbe je zaručená tým, že argumentácia sťažovateľa, ako aj prokurátora je posúdená príslušnými súdmi v dvoch inštanciách.

Samotná skutočnosť, že vo vzťahu k sťažovateľovi rozhodol negatívne iba nadriadený súd, nemá žiadny význam vo vzťahu k dvojinštančnosti konania.

Dvojinštančnosť v tomto kontexte preto neznamena, že sťažovateľ má právo na dve negatívne rozhodnutia vydané súdmi rozličných stupňov.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 605/2021 z 30. novembra 2021)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa A. S., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s. r. o., Piaristická 46, Trenčín, IČO 36 837 857, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Michaela Gáborík, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 3 Tost 62/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní sp. zn. 3 Tost 62/2021 (ďalej len „napadnutý postup najvyššieho súdu“). Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu vo veci sp. zn. 3 Tost 62/2021 konať, a zároveň si uplatňuje náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ bol v prípravnom konaní ako obvinený vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 Tp 57/2021 z 25. apríla 2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tpo 34/2021 z 18. mája 2021, a to z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Dňa 28. júla 2021 predložil sťažovateľ na Okresnej prokuratúre Trenčín svoju žiadosť o prepustenie z väzby, ktorej dozorujúci prokurátor nevyhovel a 2. augusta 2021 túto odstúpil okresnému súdu, kde bola zaevidovaná pod sp. zn. 17 Tp 91/2021. V rovnaký deň, t. j. 2. augusta 2021, predložil prokurátor okresnému súdu podľa § 76 ods. 8 Trestného

poriadku návrh na zmenu dôvodov väzby, v ktorom prokurátor navrhol rozšíriť väzbu sťažovateľa aj pre ďalší čiastkový skutok pokračovacieho zločinu podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ako aj pre nový skutok tohto pokračovacieho zločinu podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) Trestného zákona, ako aj pre ďalšie dva skutky obsiahnuté v uzneseniach o vznesení obvinenia, a to pre prečin podľa § 289 ods. 3 písm. b) Trestného zákona v súbehu s prečinom podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, za ktoré boli obvinenému vznesené obvinenia skoršími uzneseniami vyšetrovateľa. Dňa 10. augusta 2021 rozhodol sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením sp. zn. 17 Tp 91/2021 tak, že zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, pretože dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naďalej trvá, a súčasne podľa § 76 ods. 8 Trestného poriadku vyhovel návrhu prokurátora na zmenu dôvodov väzby tak, že tieto dôvody väzby sa rozširujú aj na už vymedzené skutky (ďalší čiastkový skutok pokračovacieho zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi, prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky v súbehu s prečinom marenia výkonu úradného rozhodnutia, pozn.). Proti predmetnému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 3 Tpo 52/2021 z 23. augusta 2021 tak, že napadnuté uznesenie zrušil v celom rozsahu a uložil sudcovi pre prípravné konanie, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Dňa 27. augusta 2021 doručil prokurátor okresnému súdu obžalobu na sťažovateľa zaevidovanú na okresnom súde pod sp. zn. 3 T 79/2021. Následne na osobitne nariadenom procesnom úkone – výsluchu obvineného 9. septembra 2021 pod sp. zn. 3 T 79/2021 rozhodol okresný súd o väzbe sťažovateľa po podaní obžaloby tak, že podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku s poukazom na § 79 ods. 2 Trestného poriadku sa sťažovateľ prepúšťa z väzby na slobodu. Proti tomuto uzneseniu podal prokurátor sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2021 uznesením sp. zn. 2 Tos 126/2021 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. 3 T 79/2021 z 9. septembra 2021 zrušil v celom rozsahu a u sťažovateľa zmenil dôvody väzby tak, že väzbu z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku rozšíril na žalované skutky uvedené v obžalobe, sťažovateľa ponechal vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že väzba obvineného sa nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným. Posledným piatym výrokom tohto rozhodnutia zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu sťažnosť, pričom dôvodil, že predmetným uznesením rozhodol krajský súd vo veci jeho žiadosti o prepustenie z väzby a vo veci návrhu prokurátora na zmenu dôvodov väzby ako prvostupňový súd, pretože okresný súd o týchto návrhoch nekonal a nerozhodoval. Podaním č. k. 3 Tost 62/2021 z 18. októbra 2021 najvyšší súd vrátil trestnú vec sťažovateľa ako nesprávne predloženú späť krajskému súdu. Z odôvodnenia tohto podania vyplýva, že najvyšší súd z predloženého spisového materiálu a predkladacej správy zistil, že sťažnosť sťažovateľa nie je prípustná proti uzneseniu nadriadeného (sťažnostného) súdu, keďže krajský súd o väzbe rozhodoval ako druhostupňový súd, konajúc výlučne o podanej sťažnosti prokurátora, na čom nič nemení ani skutočnosť, akým spôsobom korigoval viaceré nesprávnosti prvostupňového rozhodnutia.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti uvádza, že podľa jeho názoru rozhodol krajský súd o jeho žiadosti o prepustenie z väzby ako prvostupňový súd, keďže o tejto žiadosti sťažovateľa nebolo predtým rozhodnuté. Skoršie rozhodnutie okresného súdu č. k. 17 Tp 91/2021 z 10. augusta 2021 bolo uznesením krajského súdu č. k. 3 Tpo 52/2021 z 23. augusta 2021 zrušené v celom rozsahu. Následkom tohto postupu krajského súdu bola sťažovateľovi odňatá možnosť brániť sa proti takémuto rozhodnutiu krajského súdu, hoci Trestný poriadok sťažovateľovi právo na preskúmanie rozhodnutia o väzbe nadriadeným súdom priznáva. Sťažovateľ zdôraznil, že sťažnosť prokurátora smerovala proti uzneseniu okresného súdu č. k. 3 T 79/2021 z 9. septembra 2021, ktorý ale o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, ako ani o návrhu prokurátora na zmenu dôvodov väzby nekonal a nerozhodoval. Z pohľadu sťažovateľa tak tento podal žiadosť o prepustenie z väzby priamo prokurátorovi, ktorý jej nevyhovel a túto odstúpil okresnému súdu. Následne s odstupom času bolo sťažovateľovi doručené rozhodnutie o tejto jeho žiadosti, proti ktorému nemá možnosť sa brániť, pretože toto bolo už vydané krajským súdom, ktorý v závere poučil sťažovateľa, že proti tomuto uzneseniu nie je prípustná sťažnosť. Sťažovateľ sa s takýmto postupom nestotožňuje, nepovažuje ho za správny a ústavne súladný. Podľa svojho názoru by mal mať právo domáhať sa preskúmania prvého rozhodnutia o svojej žiadosti o prepustenie z väzby bez ohľadu na to, ktorý súd v sústave všeobecných súdov také rozhodnutie vydal.

4. Sťažovateľ sa preto domnieva, že napadnutým postupom najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým postupom najvyššieho súdu. Ústavný súd podotýka, že táto ústavná sťažnosť sa netýka samotných dôvodov rozhodovania o väzbe sťažovateľa (príslušné rozhodnutie krajského súdu napadol sťažovateľ osobitnou ústavnou sťažnosťou, pozn.).

6. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

7. Ústavný súd konštatuje, že v predmetnom trestnom konaní bolo nepochybne rozhodované o väzbe sťažovateľa v dvoch inštanciách. V prvej inštancii rozhodol okresný súd o prepustení sťažovateľa na slobodu a v druhej na základe rovnakých skutkových okolností rozhodol krajský súd o zrušení prvostupňového rozhodnutia a o jeho ponechaní vo väzbe. Dvojinštančnosť bola teda zaručená tým, že argumentáciu sťažovateľa, ako aj prokurátora posúdili príslušné súdy v dvoch inštanciách (sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti ani netvrdí, že nemal možnosť reagovať na akýkoľvek argument protistrany, pozn.). Samotná skutočnosť, že vo vzťahu k sťažovateľovi rozhodol negatívne iba krajský súd, nemá žiadny význam vo vzťahu k dvojinštančnosti konania. Inými slovami, dvojinštančnosť v tomto kontexte neznamena, že sťažovateľ má právo na dve negatívne rozhodnutia vydané súdmi rozličných stupňov.

8. Sťažovateľ zdôrazňoval, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby rozhodol po prvýkrát až krajský súd, ale celkom zjavne opomína rozhodnutie okresného súdu, ktoré krajský súd zrušil. Navyše krajský súd v uznesení č. k. 2 Tos 126/2021 z 22. septembra 2021 výslovne

uviedol, že okresný súd okrem pochybení vo vzťahu k samotnému rozhodnutiu o väzbe pochybil, aj keď technicky opomenul rozhodnúť o rozšírení väzby obvineného, resp. vo výroku svojho rozhodnutia (o prepustení z väzby, pozn.) opomenul uviesť aj § 79 ods. 3 Trestného poriadku, a preto musel krajský súd rozhodnúť osobitným výrokom aj o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby. To ale, samozrejme, neznamená, že o tejto jeho sťažnosti bolo rozhodované v prvom stupni práve krajským súdom.

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

10. Napadnutý postup najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľný a udržateľný, a to aj vo vzťahu k záveru o nedostatku funkčnej príslušnosti najvyššieho súdu a aj vo vzťahu k forme oznámenia o vrátení nesprávne predloženej veci. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným základným právom na súdnu ochranu a právom na spravodlivý proces a napadnutým postupom najvyššieho súdu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti (príkaz konať a náhrada trov právneho zastúpenia).